Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237 Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 115. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 23-го ТРАВНЯ (MAY 23) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 115. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР, ЧЕРЧИЛ І ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ВІДБУДУТЬ НАРАДИ НА БЕРМУДАХ В ЧЕРВНІ

Наради відбудуться на пропозицію президента Айзенгавера; ціль нарад — єдність Заходу

Вашингтон. — Президент З'єдинених Держав Америки й прем'єри Великобританії й Франції рішили відбути спільні наради для узгіднення своїх поглядів на поодинокі міжнародні проблеми, „щоб двигнути вперед справу миру". Наради відбудуться на британських островах Бермудах вже в наступному місяці. Їх запропонував президент Айзенгавер, не запрошуючи на ці наради голову совєтського уряду. Тим самим це будуть наради „трьох великих", з тою тільки різницею, що не в такому складі, як це пропонував минулого тижня британський прем'єр Черчил, бо без голови совєтського уряду, натомість з головою уряду Франції, хоч, після вчорашньої відставки уряду прем'єра Маєра, ще не відомо, хто ним буде. Зустріч голів урядів трьох західніх великодержав, що буде першою після подібної зустрічі президента Вілсона та прем'єра Ллойд Джорджа й Клємансо в Парижі після першої світової війни 34 роки тому й яка нагадує дещо зустріч президента Рузвелта з прем'єром Черчилем на Атлантику під час другої світової війни, вирішено досить швидко. Президент Айзенгавер, який в останніх днях зустрівся з деякими критичними завважами про те, що він не дає сміливого проводу альянтам та допустив до того, що Черчил зі свого боку пропонував наради з Москвою, порозумівся в справі зустрічі західніх „трьох великих" в четвер пополудні з Черчилем і прем'єром Маєром, з цим останнім заледве на кілька годин перед його відставкою. Все ж таки прем'єр Черчил, повідомляючи в Палаті Громад про пляновану зустріч на Бермудах, висловив „надію", що ця зустріч ще може призвести до іншої зустрічі, тим разом вже з головою совєтського уряду. У Вашингтоні не було на цю тему жадних коментарів, але з поінформованих приватних джерел заявляють виразно, що в підготовці зустрічі на Бермудах не було жадної згадки про можливість будь-якої дальшої конференції з участю совєтського представника. В офіціяльному комунікаті з Білого Дому про зустріч на Бермудах сказано: „Уряди З'єдинених Держав, Великобританії й Франції обмінялись думками щодо неформальної зустрічі на високому рівні. Ми погодились, — що така зустріч є побажана в догідному для нас усіх часі. Першою метою (цієї зустрічі) буде розвинути з цими приятелями спільні погляди на численні проблеми, які треба розв'язати кооперативно так, щоб двигнути дальше справу світового миру". Подробиць зустрічі, очевидно, наперед не подано, як теж немає жадних офіціяльних коментарів щодо цих проблем, які будуть предметом нарад. Все ж таки вважається, що головними проблемами на тих нарадах будуть такі справи, як евентуальна зустріч з головою совєтського уряду, проблема перемир'я в Кореї й війни в Індо-Кітаї, справи дальшої політики в обставинах теперішньої совєтської „мирової офензиви" та низка інших політичних, оборонних і господарських справ.

КОНҐРЕС ЗАДОВОЛЕНИЙ МОЖЛИВІСТЮ ПОКІНЧИТИ НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ АЛЬЯНТАМИ

Вашингтон. — Республіканці й демократи у Конґресі радо сприйняли плян скликання конференції Західніх Трьох Потуг і висловили надію, що вона доведе до вигладження різниць, які зарисувалися в англо-американсько-французьких політичних відносинах, поки ще прийшло б до зустрічі з Росією. Водночас конґресові провідники виявили сумніви, чи упадок кабінету Меєра в Парижі перешкодить плянам нарад на Бермудах. Сен. Вільям Ф. Новланд, діючий провідник республіканської більшости, сказав, що „це цілком на місці, щоб президент Америки та британський і французький прем'єри зустрінулися на зібранні для передискутування спільних справ, щоб розглянути можливості осягнення згоди над ними. ... Це може бути зроблене, поки буде скликана якась нарада з Росією. Я думаю, що це була б фатальна помилка іти на зустріч з Росією з різнородними думками серед самих альянтів в справі Кореї або інших великих справ". — Подібну думку виявив республіканець сен. Г. Александер Сміт, член сенатської комісії закордонних справ і спікер Палати Репрезентантів, Джозеф В. Мартін. Конґресмен Джан В. МекКормік, демократ з Масачусетс, помічник демократичного провідника в Палаті, заявив, що „дуже побажане, щоб вигладити непорозуміння, які можуть існувати в деяких ділянках". Подібну думку виявив демократ, сен. Дж. Вільям Фулбрайт, член сенатської комісії закордонних справ. Одначе демократичні конґресмени висловлюють здивування, що справа прийшла нагло, без попереднього порозуміння з ними.

ЗАПОВІДЖЕНА ЗУСТРІЧ ЗАХІДНІХ „ТРЬОХ ВЕЛИКИХ" — СЕНСАЦІЯ В СВІТІ

Лондон. — Заповіджена президентом Айзенгавером зустріч голів американського, британського й французького урядів, що має відбутися в червні на Бермудах — викликала велику політичну сенсацію в світі. Зустріч мала б відбутися коло 15-го червня. Повідомлення про цю зустріч прийняв британський парлямент з помітним вдоволенням. Негайно після повідомлення прем'єра Черчила про зустріч, голова лейбуристської опозиції Клемент Атлі склав заяву, в якій вітає це рішення, але рівночасно запитував, чи це може бути попередженням зустрічі з Маленковим. Черчил відповів, — що така його надія. З окремим задоволенням прийнято повідомлення про зустріч у Франції. Це головно тому, бо після виступу Черчила в справі зустрічі з Маленковим у Франції були серйозні підозріння, що британський прем'єр мав на думці тільки зустріч політичних керівників З'єдинених Держав, Британії й Совєтського Союзу, без участи Франції. В Парижі дещо занепокоєні розбіжностями американських і британських поглядів, зокрема в таких справах: Британія запропонувала негайні розмови з Москвою, тоді коли Америка вимагає насамперед практичних доказів совєтської „доброї волі"; Британія визнає комуністичний режим в Китаю, а З'єдинені Держави не визнають його; Британія не має нічого проти того, щоб комуно-китайський представник був в Об'єднаних Націях та щоб Формозу передати комуністам, а З'єдинені Держави Америки є рішуче проти одного й другого. Очевидно, що всі ці розбіжності поглядів між західніми альянтами повинні бути узгіднені ще перед евентуальною конференцією з московським диктатором. Деяке занепокоєння зустрічею на Бермудах виявляє Західна Німеччина, пригадуючи альянтам їхню обіцянку, що вони не виноситимуть жадного важливішого рішення відносно Німеччини без попереднього порозуміння з німецьким урядом.

УРЯД ФРАНЦІЇ ПОДАВСЯ У ВІДСТАВКУ

ПРЕМ'ЄР МАЄР ЗРЕЗИГНУВАВ, НЕ ДІСТАВШИ ВІД ПАРЛЯМЕНТУ ДОВІР'Я В СПРАВАХ БЮДЖЕТУ

Париж. — Франція має нову кризу уряду. В четвер ввечорі прем'єр Рене Маєр пішов у відставку після того, як Національна Асамблея більшістю 328 голосів проти 224 відмовила йому довір'я відносно плянованих ним скорочень в бюджеті країни. Безпосередньою причиною кризи уряду було те, що йому відмовили своєї підтримки посли з групи прихильників де Ґоля. Це було рівночасно перемогою тої фракції в партії де Ґоля, яка бажала б брати участь в урядових комбінаціях та проти чого виступає сам де Ґоль. Акція деґолістів буде тепер важливим фактором в розв'язці урядової кризи, як теж і для самої партії де Ґоля та її єдности. Теперішня відставка уряду — це вже четверта за час вибраного в 1951-ому році теперішнього парляменту, але перша, яку перерішила така велика кількість голосів в Асамблеї. Відставлений тепер уряд прем'єра Маєра був вже сімнадцятим з черги в повоєнній Франції. Згідно з традицією й звичаєм, президент Оріол негайно після резиґнації Маєра почав переговори з представниками поодиноких партій в справі нового прем'єра. З уваги на заповіджену конференцію на Бермудах, президентові Оріолеві доведеться вибирати якогось відомого й визначного державного мужа, який міг би репрезентувати Францію на конференції з президентом Айзенгавером і прем'єром Черчилем. Між кандидатами на нового прем'єра згадується Жоржа Бідо, теперішнього міністра закордонних справ, передвоєнного прем'єра Поля Рейно та деяких інших політиків. На кілька годин перед своєю відставкою прем'єр Маєр ще прийняв запрошення президента Айзенгавера до участи в нарадах на Бермудах. Загально вважається, що нову кризу французького уряду пощастить перемогти так, щоб плянована конференція на Бермудах відбулася в передбаченому часі.

Член Крайової Ради Робітничих Відносин не хоче свідчити в справі комунізму

Вашингтон. — Едвін С. Сміт, член Крайової Ради Робітничих Відносин упродовж сьоми років за часів президента Ф. Д. Рузвелта, відмовився сказати перед сенатською слідчою комісією, чи він був комуністом, коли займав це урядове становище, або чи він це тепер належить до комуністичної партії. В одному місці Сміт закричав схвильовано: „Я не шпигун. Я ніколи не займався ані ніколи не буду займатися шпигунством у зв'язку з совєтським урядом". Сміт живе в Брукліні. Він сказав комісії, що він втримує фотографічне бюро для газет. — Нюйоркський федеральний окружний суд покінчив розправу проти науковця — фізика Вільяма Перла, що під час війни був членом Крайової Ради для Повітреплавства. Він не хотів дати відповіди, чи він комуніст, одначе в 1950 році під присягою заперечив, що він зустрічався з атомовими шпигунами, Джуліюсом і Етелею Розенберґами. Саме за це заперечення він був поставлений в стан обвинувачення і тепер суддейська лава має вирішити, чи він допустився кривоприсяги. Перла дехто вважає за генія й тому на його поведінку звернула увагу провідна преса. — З Ню Йорку звідомляють, що директор міської поліції звільнив патролмена Мейера Е. Рубенстейна з поліційної служби за те, що він спочатку під присягою заперечив свою приналежність до комуністичної партії, хоч пізніше поправив своє зізнання і признався, що давніше був комуністом.

МАЙОР УПА П. ПОЛТАВА ЗГИНУВ В БОЮ З БОЛЬШЕВИКАМИ

Мюнхенська „Сучасна Україна" з 17-го травня ц. р. повідомляє, що зимою 1951-1952 рр. в бою з большевиками згинув смертю героя майор УПА П. Полтава. В надрукованому в тій газеті повідомленні Закордонного Представництва УГВР та місії УПА сказано: „Зимою 1951-1952 рр. на українських землях у бою з російсько-большевицьким окупантом України згинув смертю героя заступник голови Генерального Секретаріяту УГВР, командир УПА, нагороджений Золотим Хрестом Бойової Заслуги й окремою медалею „За боротьбу в особливо важких умовинах", майор П. Полтава, член Української Головної Визвольної Ради, начальник Політвиховного відділу Головного Штабу УПА, керівник „Бюра інформації УГВР", — член Проводу Організації Українських Націоналістів на українських землях, довголітній вояк-революціонер, борець за волю України, видатний публіцист українського революційно-визвольного підпілля, відомий своїми публіцистичними працями в Україні й закордоном.." В повідомленнях не подано ближчих обставин смерти.

Совєтська преса очікує на розмови „чотирьох великих"

Москва. — Совєтські часописи видрукували повідомлення про те, що президент Айзенгавер заявив свою згоду на розмову з представниками Англії і Франції, яка мала б відбутися на остр. Бермудах в червні цього року. Президент Айзенгавер не згадував про те, що ці розмови мали б бути підготовою до того, щоб пізніше відбути наради представників чотирьох держав, отже також і Совєтів. Айзенгавер заявив, що наради мали б вияснити деякі різниці поглядів, які існують між політиками трьох західніх держав. В Москві відбулися розмови Молотова з англійським амбасадором сером Алварі Гаскуаньом та з Гарольдом Вілсоном, представником англійської партії праці. На цих нарадах обговорювали справу Австрії, Німеччини, Китаю, Кореї і справу торгівлі між Сходом і Заходом. Ці розмови мали бути дуже важні, звіт про них англійський амбасадор негайно переслав до Лондону, а Вілсон здасть про них докладніший звіт після повороту додому.

Бедел Сміт за допущення 240,000 імігрантів

Вашингтон. — Діючий секретар стейту, ген. Волтер Бедел Сміт апелював до Конґресу, щоб ухвалити законопроєкт про допущення нових 240,000 імігрантів, що втекли з-поза залізної заслони. Він мотивував цей проєкт необхідністю поправи економічного стану европейських і інших країн, у яких ці втікачі опинились. Це сказав Сміт на пересуханні правничої підкомісії Палати, яка має на меті між ін. провірити закиди, наче б нові імігранти ставали тягарем ЗДА. Проти нового білу виступав між ін. конґресмен Франсіс Е. Волтер, співавтор обов'язуючого іміграційного закону МекКарран-Волтера. Сміт доводив необхідність ухвалення нового білу тому, що інші країни роблять старання для допущення нових імігрантів до себе, щоб допомогти іншим альянтам у їхньому змаганні рятувати втікачів із підсовєтських країн.

1.3 більйона ощадностей при затриманні заплат на старечу пенсію

Вашингтон. — Пропозиція президента Айзенгавера, щоб припинити на один рік підвишку робітничих доплат до фонду старечого забезпечення, заощадить робітникам і підприємцям біля $ 1,300,000,000, обчислює адміністрація суспільного забезпечення. У своїй промові у вівторок Айзенгавер сказав, що підвишка оплат до суспільного забезпечення не потрібна, бо теперішній фонд охоплює готівку 18 більйонів, отже він вистачає на покриття витрат на старечу пенсію. На підставі бюджетового закону з попереднього року підвишка доплати до фонду суспільного забезпечення мала виносити половину відсотка від січня 1954 р., отже ціла доплата була б по два відсотка від робітника і від підприємця при кожній платні. Теперішня доплата виносить по 1½ відсотка і це буде тривати ще до 1 січня 1955 р.

„Голос Америки" вносить релігійні передачі у свою програму

Вашингтон. — Досі зауважувано в радіопередачах „Голосу Америки" оминання релігійних мотивів, що було спричинене особливим розумінням відділення церкви від держави. Одначе, тому, що ділянка релігії особливо переслідується в країнах поза залізною завісою і тому, що саме ця ділянка втішається особливою свободою в країнах вільного світу, то й „Голос Америки" розпочав торкатися справ релігії. Початком цього було радіопересилання 10 травня, у день матері, з надачею записаних на фонограф богослужень мадярською мовою за римокатолицьким і протестантським обрядами. Урядовці міжнародньої інформації при державному департаменті, що однією із її аґенцій є „Голос Америки", заявили, що подібні радіопересилання відбуватимуться і для інших народів та для усіх віроісповідань, включаючи буддизм і таоїзм для народів Азії. Визначні діячі окремих релігій давно вже домагались зміни пересилань за залізну завісу, заявив Р. Джансон, директор світової інформаційної аґенції. Зокрема цією справою цікавиться кардинал Спелман, що з ним керівництво аґенції перебуває в контакті. Інші представники аґенції заявили, що релігійна ділянка в майбутньому буде належно обслужена і в передачах „Голосу" займе відповідне місце, нарівні з економічною, соціяльною та політичною ділянкою. Впровадження релігійної програми одночасно виявляє загальні зміни, які були задумані і які будуть введені в „Голосі Америки".

В роковини голоду українці Шікаґа дають кров для ам. вояків в Кореї

Шікаґо, Ілл. — Громадський Комітет для влаштування великої української маніфестації в цьому місті з приводу 20-ої річниці великого голоду в Україні, зорганізованого в народовбивчих цілях Москвою, рішив включити в програму маніфестації масове давання крови від здатних до цього українців для американських вояків, що борються проти комуністичної аґресії в Кореї. Мотиви цього рішення, як подає Комітет, такі: — Дуже багато українців, в тому теперішніх мешканців Шікаґа, пережили найбільші страхіття комуно-московського режиму в Україні. Саме тому українці так чітко усвідомлюють собі небезпеку й суть комуно-московської загрози для вільного світу. Не маючи можливости безпосередньо боротися проти того ворога людства, українці хочуть дати свою кров для тих, що боролися й борються в Кореї. Роблять це в надії, що американський нарід і його уряд допоможуть теж Україні визволитись від тієї страшної комуно-московської тиранії. У зв'язку з цим Громадський Комітет звернувся до всіх місцевих організацій та всіх українських мешканців цього міста, заохочуючи їх масово зголошуватись для кроводавання до Американського Червоного Хреста. Реєстрацію охочих до цього осіб переводиться в приміщеннях Ліги Американців Українського Походження, Союзовому Домі, СУМА та в Українській Бесіді.

Індія домагається запевнення довшої допомоги від ЗДА

Ню Делгі, Індія. — Другий день розмов секретаря стейту Джана Ф. Доллеса і директора Взаємної Безпеки Гаральда Стассена з індійськими політиками пройшов у приязній атмосфері. Індійський уряд домагається запевнення від ЗДА про довшу допомогу, подібну до Пляну Маршала в Европі, щоб Індія могла здійснити п'ятирічку, яку почала перед двома роками. Стассен заявив свою симпатію для цієї пропозиції, але відмовився ствердити, що його зобов'язують ці розмови. Індія має дефіцит у висоті $ 1,200,000,000 у запляновaній п'ятирічці, і не могла б його покрити без обезцінення своєї валюти, а до інфляції вона не хоче допустити. Політичні розмови Доллеса із прем'єром Неру відбуваються в найприязнішій атмосфері, але не можна твердити, щоб зменшилися різниці між Вашингтоном і Ню Делгі в справі далекосхідньої політики. Ці розмови причинилися до кращого зрозуміння поглядів обох партнерів та до затіснення особистих зв'язків. Доллес мав сказати, що він надіється „кращого зрозуміння" цих проблем навіть тоді, коли не прийде „до повного порозуміння". Неру твердить, що Китай не має ближчих зв'язків із Совєтами, і що він зможе відорватися від Совєтів, але Доллес з недовір'ям дивиться на цю справу. Жадна сторона не обстоює вперто своїх поглядів, тільки відбувається між ними виміна арґументів. Стассен відвідав індійське село Рай, бідне й з болотом, під час темпер. 100° 100%, але індійські селяни з признанням говорили з Стассеном про поліпшення, які там настали в зв'язку з американською допомогою в рамках Четвертого пункту. Ці поліпшення відбуваються згідно з пляном індійської п'ятирічки. Американська допомога помогла б Індії здійснити цей плян. Розмови Доллеса й Стассена ще не закінчені, вони продовжуються чергового дня.

КОМІСІЯ ЗА СТЕЙТОВУ КОНТРОЛЮ НАД НЮЙОРКСЬКИМ ПОРТОМ

Ню Йорк. — Стейтова Карна Комісія у своєму звіті губернаторові запропонувала створення Стейтової Секції Адміністрації Порту з майже абсолютною контролею над робітниками в нюйоркській пристані. Для обговорення цієї пропозиції скликана стейтова леґіслятура наступного місяця. Пропозиція передбачає між ін. точну контролю над найманням прибережних робітників для вантаження кораблів і над підприємствами, що займаються вантаженням. Комісія запропонувала теж контролю над робітничими юніями, що організують портових робітників, одначе цю справу відкладається до наступного року, щоб наперед стейтова й федеральні влади могли порозумітися щодо закону такого законодавства. — Незалежно від проєкту стейтової комісії Виконна Рада Американської Федерації Праці, відбувши своє зібрання в Вашингтоні, одноголосно відкинула оборону, предложену міжнародньою юнією прибережних робітників, в якій подає виправдання, чому досі юнія не була в силі перевести чистки серед своїх членів на нюйоркському водному фронті. А. Ф. П. загрозила юнії прогнанням з своєї організації, якщо не переведе чистки з кримінальних елементів. Тому, що юнія прохала переслухання в цій справі, то А. Ф. П. погодилася на цю пропозицію і переслухання почнеться з 10 серпня на зібранні Виконної Ради в Шікаґо.

Дев'ять чужинних комуністів призначено для депортації

Лос Анджелес. — Іміґраційна й Натуралізаційна Служба оприлюднює арештування дев'ятьох чужинців, яким закидують приналежність до комуністичної партії. Проти них почалося поступування за депортацію до їхніх країн народження. Це такі комуністи: Артур Дмитрик, уроджeнець Польщі, брат відомого українця, директора виробу філм, Едварда Дмитрика, який відпекався від зв'язків з комуністами; Гаррі Карлайл, британський письменник; Хілберто Делґаділ, мехіканець; Алек Сміт Гедж, британець; Бланка й Давид Фаркін з Росії; Зелда Засловскі з Польщі; Варнер і Емма Грондал з Швеції.

150,000 автомобілевих робітників звільнено з праці

Дітройт. — Відправлювання робітників в автомобілевому промислі іде дальше, бо не тільки підприємства Форда, але й інші підприємства потерпіли в наслідок страйку робітників для виробу таких автомобілевих частин, які потрібні для продукції авт в цілості. Загальна кількість відправлених робітників доходить до 150,000. Цей рух охопив підприємства Форда, Крайзлера, Стюдебейкера, Вілліса, Наша і Інтернешенел Гарвестер.

Совєтські манекени в О.Н. мовчать на запит студентів щодо виміни амбасадорів між ЗДА й підсовєтською Україною

Вашингтон. — Студенти Джорджтавнського Університету, члени Клюбу Міжнародних Взаємин, намарно намагались довідатись про становище підсовєтських українського й білоруського представників в Об'єднаних Націях у відношенні до запропонованої конґресменом Лоренсом Смитом резолюції відносно виміни амбасадорів між З'єдиненими Державами та підсовєтською Українською й Білоруською „республіками". Намагаючись дістати в цьому відношенні авторитетне вияснення, представники згаданого Клюбу звернулись в цій справі рекомендованим листом до підсовєтського українського й білоруського представників в Об'єднаних Націях в Ню Йорку перший раз 20-го квітня, а не одержавши жадної відповіді, повторили свої запити ще в листі з 10-го травня, але й на нього не одержали досі жадної відповіді. В листі управи Клюбу, підписаному його головою Робертом Шефтером і заст. голови А. Бедером, поставлено голові підсовєтсько-української делеґації, проф. А. М. Барановському, такі головні три запити: 1). Чи Ви поінформовані про існування резолюції Смита? 2). Чи Ви піддержуєте пропозицію на виміну амбасадорів між З'єдиненими Державами й Вашою країною? 3). Чи Ви думаєте, що така акція була б властива головно тепер, як частина широко розголошених заходів Совєтського Союзу для міжнародного відпруження? Не одержавши на свої листи відповіді, їхні автори вияснили членам Клюбу та пресі, що жадна відповідь є теж відповіддю й вона тільки потвердила їхні сумніви щодо щирости совєтської „мирної офензиви". Як відомо, до професорського складу Джорджтавнського університету, студенти якого писали ці листи, належить голова УККомітету проф. Лев Добрянський.

ТІТО ЗАПЕВНЯЄ ПРО СВОЮ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДО ЗАХОДУ

Батайніца, Югославія. — Тіто промовляв на параді вручення прапору літунським силам Югославії і в своїй промові підкреслював, що його країна залишиться льояльна до Заходу, хоч би не знати як поліпшилися стосунки Югославії з Совєтами. Він заявив, що ніколи не виступить з західнього бльоку і не вернеться до Совєтів. Він хвалив приязнь із ЗДА, Англією і Францією і згадував про пошану до ЗДА за їхнє становище в двох останніх війнах. Цю заяву Тіта викликали пресові голови на Заході, що Югославія задумує пристати знову до совєтського бльоку. У своїй промові Тіто згадував і про свою недавню промову, в якій він гостро виступив проти італійського прем'єра де Ґаспері за його становище в справі Трієсту. Виступав президент Югославії і проти англійського часопису „Менчестер Ґардіян" та проти американського „Ню Йорк Таймс-у", які в редакційних статтях про цю промову Тіта заняли проіталійське становище. Він заявив, що ці часописи не висловлюють думок їхніх народів, бо американський нарід вірно оцінює становище Югославії, яка зложила великі жертви в останній війні („Ню Йорк Таймс" писав, що ЗДА виберуть Італію, коли їм прийдеться вибирати між Тітом і де Ґаспері. „Менчестер Ґардіян" писав про промову Тіта, що вона „перевищила навіть деякі фашистські часописи").

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВДАННЯ МАНІФЕСТАЦІЙ

Не вина українців поза Совєтами, коли тому 20 років їм не вдалось потрясти сумління світу трагедією небувалого в людській історії голоду в Україні. Не можна закидати теж і американським українцям, що вони не дбали, щоб американський нарід та американський уряд були поінформовані як слід про цей страшний злочин Кремлю над Україною. Навпаки, треба ствердити, що всюди, де тільки жили українці поза Совєтами, піднімалися голосні протести проти цього варварства червоної Москви. Коли ж ті голоси розпуки не знаходили належного відгомону в парляментах і урядах, чи взагалі в публічній опінії вільного світу, то причин цього дивного явища треба шукати деінде. За ці причини платять тепер втратою волі сотні мільйонів нових невільників, що стогнуть під комуністичними режимами. За те платить тепер весь вільний світ, стоючи перед постійною загрозою нових кремлівських агресій. Можливо, що хоч тепер він захоче не тільки пізнати правду про страшний голод в Україні в 1932-33 роках, але й витягнути з цього науку.

Спричинений Кремлем голод повинен вияснити об'єктивно думаючим людям, чому саме хвилює українців уже сама згадка за те, що українському народові треба б обов'язково далі бути з Москвою, яка вже від століть пише свою історію в Україні кривавими буквами. Бо ж червоне лихоліття, хоч куди гірше царського, є одначе тільки продовженням московської неволі в Україні. Це треба тепер ясно виявляти в зв'язку з пропам'ятним голодом в Україні. Такої політичної пімсти чи кари ніякий нарід на світі не забуває і їх забути не може. Чуда годі вимагати і від українського народу.

Україна хоче бути з Заходом, а не з Москвою, тим більше, що змагає вона до цього не віднині. Ми переконані, що вільний і самостійний український нарід влаштує свої відносини до Москви по сусідськи, кермуючись розумом, а не таким неприродним сентиментом, як „любов до старшого брата", придумана Москвою. Д-р Френк Кінґдон, людина ліберальних поглядів і приятель Англії, обговорюючи останні американсько-британські відносини, не згадує за ніяку „приязнь". Він навіть зазначує, що „сумнівається, чи взагалі існувало між націями колинебудь щось таке, що зветься приязню". Може бути „кооперація між урядами", яку для куртуазії називають нераз „приязню" та яка існує не для „сентименту", а для „користи" і то так довго, як довго вона є для обидвох сторін „корисною". На таких саме принципах побудована „американсько-британська приязнь", себто приязнь з країною, з якою в'яже ЗДА ще й демократія, мова, культура і традиція.

Подібні розумові аргументи треба нам додавати до тих природних почувань, які були і є в серцях десятків мільйонів українського народу, що відвертають його від Москви, яка намагалася відібрати йому не тільки волю, але навіть мову і назву, а то й церкву та віру.

Маємо тепер добру нагоду не тільки пом'янути мільйони жертв голоду в Україні, але теж видати нові матеріяли в англійській мові про цей голод, які краще всіх інших матеріялів повинні вияснити світові, а в першу чергу З'єдиненим Державам, українські самостійницькі змагання та ту дорогу ціну, яку доводиться за них платити українському народові. В час тих поминків, протестів і маніфестацій треба також пам'ятати і за те, що всю нашу політичну акцію ведемо нашими власними силами та що перед нами великі завдання, на виконання яких треба фінансових засобів. Протестаційні віча і маніфестації мають ті засоби дати, бо самими промовами і протестаційними резолюціями справа вперед не піде. Наш протестаційний відрух треба використати в якнайширшому маштабі. Тому теж треба видати нові матеріяли про голод та інші засоби, яких вживає Кремль для своїх цілей, що тепер відомі в світі як народовбивство. З тими матеріялами треба дістатись до світових парляментів і урядів та до Об'єднаних Націй. А як нам це вдасться, тоді зможемо сказати, що ми чесно відсвяткували 20-літню сумну річницю загибелі наших рідних в Україні в роках 1932-33.

Архиєпископ Мстислав

В РОКОВИНИ СТРАШНОГО ГОЛОДУ

Минає триста років, як тяжкий іспит здає перед Господом український нарід. За провини наших прадідів, дідів, і батьків та за наші власні, на протязі тих трьох віків многократно вогнем палено, залізом шматовано, ордами чужинецькими плюндровано землю українську. На протязі тих віків, від повені сліз матерей українських, не раз ріки українські виступали з берегів своїх. На протязі тих віків мільйонами могил всипано землю нашу, а з моря пролитої крови, рідної і чужої, часом здіймались у височінь багряні хмари. Голоснішими від грому бували крики розпачі жінок українських, а від плачу немовлят рвалися серця людські. Тисячі тисяч синів і доньок народу українського тоді покидало найбільший дар Божий — землю рідну та йшли в ісход. Тисячі інших сам ворог гнав у чужу й далеку чужину, щоб там, на кістках підбитих, будувати власний добробут. Страшні ті, безмежним горем і найгострішим болем сповнені віки буття народу українського, віки, що їх нарід наш зве — московською неволею!

Силу цього вікового горя, гостроту його болю й невимовний тягар його тиску проте, — з волі Всевишнього, — судилося найгостріше відчути нашому поколінню, бо Москва, в своїй захланності й нелюдяності, дійшла саме на протязі останніх 30 років границь, яких не знає історія цілого людства. Тому кожний дальший рік цієї неволі приносить Україні щораз нові й більше вирафіновані тортури, щораз болючіші терпіння. Але з-посеред того усього, що Україна в неволі пережила, найбільшим таки злочином залишиться отой, Москвою свідомо й з розрахунком викликаний, голод, що переживала його Україна двадцять років тому. Ніхто, ніщо й ніде не буде вже в силі витерти з пам'яти народу нашого того жахом оповитого 1933 року...

На Україні й далі залишаються в кайданах брати та сестри наші, а ми, — по вільному світі розсіяні діти народу українського, — поділені й розсварені. Багатьом з-посеред нас вже навіть здається, що стоїмо над могилою всіх сподівань народу українського. Сьогодні ж, коли обов'язок любови до ближнього найголосніше кличе нашу пам'ять, розум і серце над відомі й невідомі могилки мучеників 1933 року, з невимовним болем душевним, ми ствержуємо, що стали безсилі й бідні віддати поклін нашим мученикам, поклін, який би був достойний їхньої великої жертви, що вони її склали на вівтар нашої Вітчизни. Сили нам забрала дрібничковість партійних суперечок, а бідними зробили вузько егоїстичні інтереси...

Та, не вільно нам допустити, щоб розпач опанував Україну! Всемогучий і Вельмимилостивий Отець Небесний не тільки карає, але й милує: так бувало уже у житті нашого народу. Карано наших дідів і батьків завше тоді, коли вони забували начальну заповідь Божу про любов для ближнього. Карається і нас саме за те. Коли ж прикметою життя українського ставала любов до брата по крові й кості, тоді, з волі Всевишнього, наш нарід тішився з слави і скарбів Божої ласки.

Минуть, глибоко віримо, і теперішні чорні дні буття народу українського. Тільки напевно минуть вони тоді, коли прикметою життя сучасного покоління українського стане чиста й нелукава любов одного українця до другого, бо лише чиста й непорочна любов є джерелом сили й духового багатства.

Стоючи сьогодні над могилами мучеників 1933 року, ми повинні особливо щиро й нелукаво просити Господа, щоб допоміг і нам стати кращими, щоб обдарував Він нас отією цілющою любов'ю, зокрема ж, щоб обдарував тим великим даром нас — українську еміграцію, поділену ще досі незгодами й розслаблену служінням дочасним богам.

„Не будьте винні нікому нічого, крім того, щоб любити один одного. Бо хто іншого любить, той виконав закон", — каже Св. Апостол Павло (Рим. XIII, 8). До такої всіхобхоплюючої любови кличе в 20-ті роковини страшного голоду Многострадальна Україна, а з нею і Церква Христова. Послідуймо ж тому заклику, бо тоді і благодать Господа нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і спільність Святого Духа буде зо всіма нами.

Пантелеймон Ковалів

РАДІСТЬ ВІРИ

(До свята Зшестя Св. Духа)

Ісус Христос перед Своїм Вознесенням заповів апостолам з Єрусалиму не виходити, очікувати обітування Отця. Він сказав їм таке: „Іоан христив водою, ви ж будете охрищені Духом Святим по кількох цих днях" (Діян. I, 4-5).

Ці слова Господні наповнили серця апостолів не тільки радістю, але й сподіванням того, що незабаром вони дістануть дари Святого Духа для свого апостольського служіння. Охрещення Духом Святим мало бути завершенням великої тайни заснування Царства Божого, як Царства не від світу цього. Як ми знаємо з Св. Письма, Христова місія на землі не закінчилась Його смертю і світлим Божественним Воскресенням. Святі апостоли сподобились протягом сорока днів бачити свого Господа і Вчителя. В останній з цих сорока днів вони одержали від Сина Божого останню Його науку, Його обітницю; вони бачили Його Вознесення.

Що найбільше збудило почуття радости в серцях апостолів — це те, що Господь, Ісус Христос, обіцяв їм бути з ними завжди. Вони були сповнені великої радости, що незабаром дістануть від Господа великий дар, благодать Святого Духа, щоб його іменем нести у світ Благовістя Христове.

Протягом десяти днів апостоли готувалися до прийняття цього великого дару. Щодня, щогодини, щохвилини вони чекали сповнення благодаті Святого Духа. Ніякі земні блага не змогли б дати апостолам тієї радости, що її вони пережили в своїх серцях, чекаючи тієї щасливої хвилини Господнього покликання через благодать Святого Духа іти і навчати всі народи, христити їх в ім'я Св. Трійці — Отця, Сина і Святого Духа.

Апостоли переживали десять днів найбільшої радости. То не була звичайна земна радість людини, то була радість надземна, радість віри. Десять днів перед зшестям Святого Духа — то був період закінчення, завершення готування до апостольської місії. Апостоли твердо вірили у Христа Спасителя, як Сина Божого, що прийшов на землю заснувати тут Царство Боже, і усвідомлювали, що здійснювати це Царство Боже на землі мають вони, покликанці Божі, своїм апостольським служінням.

Велика, відповідальна, важка місія чекала апостолів, але вони не захитнулись. Навпаки, серця їх, як ніколи ще, сповнені були великої радости. То була радість віри в Бога, віри в божественне призначення їх апостольської місії.

В ці дні великої духовної радости свята Церква Христова закликає всіх нас перенестися думками в часи апостольські, щоб пережити з ними ту радість віри. Ще і ще раз нагадує нам свята Церква, що правдиву радість ми можемо відчути тільки в вірі. З вірою ми приймаємо й дари Святого Духа, що їх через святих апостолів передав нам Господь. Тайна благодаті Святого Духа — це тайна нашого життя в Бозі, тайна нашого спасіння.

Цієї тайни ми не можемо осягнути своїм розумом, але можемо відчути її глибиною нашої віри. Тільки з вірою ми можемо здійснити в собі силу благодаті Святого Духа, що освячує нашу грішну людську природу і підносить нашу людську гідність. В запалі віри ми з радістю взиваємо до Господа словами псалма: „Боже, Ти єси Бог мій! Тебе шукаю пильно. Жадає Тебе душа моя!"

Д-р Дмитро Бучинський (Мадрід)

СИМОН ПЕТЛЮРА

1879 — 1926 — 1953

Академік Корш (за свідченням Ол. Саліковського) мав сказати, що Петлюра „вищий за те, що про нього думають. Коли зміниться все довкруги нас, буде він вождем українського народу. Така його доля!"

Так чи інакше висловився Корш, сьогодні це не має великого значення. Симон Петлюра був вождем українського народу, був великим будівничим Української Держави, і це — скоріше за нас — належно оцінили наші вороги.

Дня 25 травня 1925 року, злочинна Москва, рукою свого наймита-агента Шварцбарда, перервала нитку життя великого сина нашого народу, знищила будівничого, гадаючи, що перестрашені катастрофою робітники самі розбіжаться.

Москві здавалося, що вбиваючи того, що був душею наших Визвольних Змагань, знищить рівночасно саму ідею боротьби за незалежність, замкне цим самим найсвітлішу сторінку нашої новітньої історії. Правда, перериваючи нитку трудолюбивого життя Симона Петлюри, Москва не помилилась у виборі найболючішого місця в нашому національному організмі, але в сподіваннях своїх — разом з тілом вбити духа та всенароднє бажання волі таки не здійснилось. Навпаки, трагічна смерть Отамана загострила чуйність народу, затіснила його сильніше довкруги калюжі невинної крови, довкруги Паризької могили.

Такий твердий закон нашого життя, що кожну високу ідею, а зокрема волю треба купати в людській крові. Така вже химерна ця дитина-воля. Свідомий був жорстокости цього закону Петлюра, говорячи: „Лише в процесі кривавої боротьби, шляхом великих жертв і великої крови наш народ може заслужити собі право на самостійне державне життя! Бо тільки кров пролита в обороні великої ідеї може зробити цю ідею рідною для народу, зрозумілою для нього, дорогою і святою остільки, що він не заспокоїться доти, поки не побачить її зреалізованою у великому чині і в реальному факті!"

Цю велику заповідь написав Симон Петлюра в Парижі, а писав її, якби відчуваючи свій близький кінець, кінець людини, а не ідей. Треба признати, що кращої науки, більше глибоких слів, реальніших заповітів він не міг нам залишити. Наука ця тим дорожча для нас, що вона освячена таки його кров'ю, коли так можна сказати, відкуплена його власними трудами й життям.

Симон Петлюра не лиш був вірний своїм ідеям до кінця життя, а глибоко вірив в перемогу українського духа, того духа будуючого, вірив, що пролята кров не може пропасти безслідно, а породить нових неустрашимих борців, таких сильних, що будуть змагатися за правду навіть зо самим пеклом. Це пророцтво сповняється на наших очах. Наш прадідівський дух, той самий дух, що ним дихав і діяв Отаман Петлюра, відродився в нашій молодій ґенерації, поформився в трьох буквах — УПА, — що стали не лиш символом Страдальної України, а стали реальністю України Воюючої.

„Не загорами кари час" — писав він у свому великодньому заклику в 1926 році. — „воскресне наша Україна, скине зі себе московсько-большевицьке ярмо! Не забувайте про мучеників і праведників наших, згадайте їх і помоліться за них, не забувайте про невинну кров і готуйтеся!"

Розважаючи жертву крови в національному житті та державному будівництві, Симон Петлюра, два місяці перед своєю смертю, писав:

„Я не знаю більше тривкого цементу, що зв'язує розпорошені сили нації, як кров пролита нею за свої національні ідеї. Я не знаю нічого сильнішого, нічого більше творчого для створення леґенди і традиції — цих надрозумових елементів будівництва держави — як знову ж таки кров, але кров пролита свідомо, кров своя і чужа-ворожа. Без крови нема нації, принаймні нації модерної, нації організованої..."

Отже, кров — це сила, найбільша запорука волі народу, це власне віра у свої сили, віра у перемогу правди. На цьому фундаменті крови Петлюра здвигнув величаву всенародню будівлю держави, нею освятив найвищі всенародні ідеали й бажання — волю.

Він, як державний муж, як начальний вождь бачив жертвенність крови народу, але бачив також і те політичне банкроцтво Заходу у відношенні до Москви, що таким великим тягарем придавило також і нашу боротьбу за волю.

Хоч уся його віра базувалась на силі духа народу, на

(Закінчення на стор. 3)

П. Шандрук

У 27-му РІЧНИЦЮ СМЕРТИ С. ПЕТЛЮРИ

Минає 27 літ, як агент червоної Москви Шварцбарт замордував у Парижі Президента Української Народної Республіки, Головного Отамана її збройної сили — Симона Петлюру.

Чому червоним москалям необхідно було знищити Симона Петлюру, тоді вже безборонного політичного емігранта?

Бо Симон Петлюра, що очолив Український Нарід в його боротьбі за державну незалежність, був беззастережним ворогом московського імперіялізму. Бо Він був єдиною надією Українського Народу в тій боротьбі. Одночасно Він був послідовним і ретельним оборонцем народоправства, опорою права, справедливости й порядку. Симон Петлюра був виразником і реалізатором повної політичної толеранції відносно українських громадян інших національностей, про що свідчить факт існування в тогочаснім українськім уряді міністрів од національних меншостей.

Генези такої політичної концепції Симона Петлюри треба шукати як в Його натурі, так і в удосконаленні Його політичного світогляду в українських патріотичних політичних організаціях, до яких належав від юнацьких літ.

В часі збройної визвольної боротьби Українського Народу не було рівнорядних державних мужів серед українського громадянства й тому Він був уже тоді й буде назавжди символом політичних і державних аспірацій Народу. Власне тому живий Симон Петлюра, навіть як емігрант, міг бути й був справді єдиною небезпечною загрозою для червоних москалів, що ще продовжувати мусіли страшним терором боротьбу за панування. Певно, що большевики (як і сам Покійний) числилися з тим, що перебування Його на еміграції було лише тимчасовим переходовим етапом. Тому Симон Петлюра мусів бути знищений хоч би й підступно.

Большевики вірили, що зі знищенням Симона Петлюри прийде до ослаблення національно-політичних змагань Українського Народу. Та вони помилилися. Трагічна смерть Симона Петлюри остаточно ідейно та практично оформила змагання Українського Народу в дальшій монолітній та безперервній акції аж по сьогодні й, річ очевидна, назавжди. Симон Петлюра, живий чи мертвий — то символ віри Народу в перемогу, то символ Української Держави. А до того море пролитої Українським Народом крови, мільйони жертв, поляглих в боротьбі, що створила історичні епопеї: штурм Київського арсеналу, коли Симон Петлюра йшов у перших рядах атакуючих героїв, оборона Києва, Крути, оборона Львова й цілої Галичини, Вапнярка, Зимовий Похід, Новий Базар, Броди, безперервний під московською окупацією резистанс, що відбувався у можливих формах, про який свідчить процес Союзу Визволення України та Спілки Української Молоді, збройна боротьба проти обох окупантів підчас 2. Великої війни леґендарної Української Повстанської Армії — то є вияви виявлення Українським Народом незломної волі здійснити той ідеал, за який згинув Симон Петлюра.

Історія людства свідчить, що воля народів й їхні жертви ніколи не йшли намарне. Не підуть вони намарне й в нас!

Боротьба продовжується, переходова поразка є проминаючою хвилиною в історії народу; вона завжди є імпульсом до дальшого змагання.

Світ, а в тім й Український Народ йде по шляху змагання за волю націй та людини. На тім величнім шляху згинув Симон Петлюра. Але дух Його з нами.

Віддати пошану цій Великій Постатті не наш національний обов'язок, це теж завдання наших урочистих Академій, присвячених пам'яті Покійного. Бути обов'язково присутнім на таких Академіях і Маніфестаціях — це тільки скромний доказ нашої любови до тої України, за яку згинув Покійний Головний Отаман.

Володимир Янів

ОСТАННЄ ПРОЩАННЯ

(1)

24 травня минає рік з дня смерти Великого нашого Громадянина й Вченого, проф. д-ра З. Кузелі, голови нашої найстарішої наукової установи — НТШ — і КоДУС-у. Життя й праця Покійного досі не найшла належного насвітлення. Щоб частково виповнити цю прогалину друкуємо тут незначно скорочену доповідь одного з ближчих співробітників Покійного в останні роки, доц. д-ра В. Янева, яку він читав на жалобній Академії в пошану Покійного, влаштованій Науковим Товариством ім. Т. Шевченка в Парижі, 22. VI. 1952. **Редакція.**

„Слуго добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе. — увійди ти до радощів пана свого".

Мт. XXV, 21.

Коли застановлятися над життям і творчістю покійного проф. д-р Зенона Кузелі, голови НТШ і КоДУС-у, звичайного професора УВУ і почесного доктора УТГІ, директора Філологічної Секції НТШ і голови Української Секції Міжнародної Вільної Академії Наук та інш., тоді нагадується притча про таланти: В особі Покійного пізнаємо людину, якій дано п'ять талантів і яка їх не змарнувала, але помножила.

Коли глянути на Покійного під кутом саме „п'яти талантів", то як три перші таланти годиться відмітити в ньому гармонійно поєднані розум волю й серце, а поруч із тим глибоку віру й невичерпну життєздатність.

Якщо розум дослідника дозволив проф. Кузелі зайняти завдяки численним і основним теоретичним працям одно з видніших місць в українській науці, а крім цього визначитися як плідному й непересічному журналістові, то сильна воля дала йому змогу проявити себе в організаційній ділянці, і то на найрізнородніших і на найвідповідальніших постах у дуже несприятливих умовах. Сам перелік виконуваних до останку функцій свідчить найкраще про величезний вклад праці у активну розбудову українського й міжнародного культурного життя. При винятковій силі волі відзначався Покійний великою чутливістю й благородним серцем, що виявлялося в рівній мірі у віднесенні до ідеї, що й до людей, і то так до ближчих, як теж і дальших. Відома передусім була любов професора до батьківщини, — відомий був його патріотизм, який привчав його вже в гімназії до рискования власним майбутнім в нелеґальному гуртку і який, згодом, не дозволив йому прийняти чужого громадянства впродовж довгих років еміграції, хоч це не раз наражувало на особисту небезпеку і хоч прийняття чужого громадянства запевнювало матеріяльні корисні. Цей патріотизм казав проф. Кузелі часто перебирати на себе неприємні громадянські обов'язки, які забирали багато часу, а не давали повного вдоволення ні не заспокоювали амбіцій. Це „роздріблювання на дрібну монету" зменшувало, може, значення Покійного, як ученого, але збільшувало заслуги професора, як Громадянина, й характеризує Кузелю, як Людину, що мала серце й у других шукала серця. Благородність і тепло серця робили проф. Кузелю м'якою людиною з добрячою, батьківською усмішкою, — яка то усмішка — на перший погляд — не гармонізує з впертим прямуванням до цілі, що характеризує людину з волюнтаристичним світосприйманням. Можна навіть сказати, що в покійного професора існував постійний внутрішній конфлікт між „м'якістю вдачі" і почуттям обов'язку. Проте з конфлікту виходив він завжди переможно і вмів бути м'яким в підході до людей, в поведінці з ними, в слові до них і про них, не втрачаючи при тому основної цілі з очей, до якої прямував послідовно й з незаперечною витривалістю.

Це могло дати тільки тверде переконання в правильність своїх шляхів, основане на глибокій вірі в відвічні Правди. З другого боку зумовляла цю витривалість ще й велика вітальність професора, яка казала йому впродовж цілого життя аж дослівно до смертельного ложа перемагати неміч, утому, прикрощі й турботи.

У своїй письменницькій діяльності не обмежувався проф. Кузеля до теоретичної ділянки, — до науки, але живо цікавився теж журналістикою, — написавши сотні статтей на різні актуальні теми й залишивши низку популяризаторських праць з ділянок свого наукового зацікавлення для ширших кол громадськости. Але рівночасно треба б вказати, що проф. Кузеля вже як студент, і згодом як кандидат на науковця чи вже як вчений, не ограничувався до одної вузької спеціяльности, як це здебільша роблять сьогодні науковці. Історія, слов'янська філологія, етнографія, статистика — це був круг заінтересування Покійного, — якому він остався до смерти вірним і який запевнив йому в історії української науки становище одного з нечисленних полігісторів. Шириною наукових зацікавлень і знань не дорівнює Покійному ні один з живучих на еміґрації українських вчених і з цього погляду втрати не дасться зрівноважити. Завдяки своєму всесторонньому науковому образованню положив проф. Кузеля великі заслуги для „Енциклопедії Українознавства", одним з головних редакторів якої він був, на якім то пості він і помер, закінчивши розпочате діло.

Поруч з шириною зацікавлень іде теж їх глибина. Це передусім відноситься до етнографії, отже до ділянки, в якій проф. Кузеля положив найбільші заслуги. Залишаючи фахову оцінку праці для спеціялістів, можна відмітити тільки, що проф. Кузеля належав до найплідніших українських етнографів, надхнених духом таких постатей, як Ф. Вовк, І. Франко, В. Гнатюк і ін. Вже в перших роках своєї наукової діяльности дав він двотомову працю „Дитина в звичаях і віруваннях українського народу", а далі зібрав багатий матеріял про народну медицину з цілої слов'янщини до великого двотомового збірника. В „Записках НТШ" публікує він цінні розвідки „Посиження при мерці" та „Король Матвій у слов'янській усній словесності". Врешті не можна забувати про виповнення матеріялами проф. Кузелі двотомового видання: „Гешлехтслебен дер Украінер". З проф. Кузелею зійшов у могилу один з останніх з тої ґенерації українських етнографів, які вкладали свою цілу душу в улюблені студії і яким завдячує українська етнографія чільне місце серед слов'янських етнографічних дослідів.

Тривке ім'я добув проф. Кузеля теж у мовознавстві, залишивши по собі низку словників, а далі теж у ділянці бібліографії. Найкращою ілюстрацією всебічности зацікавлень проф. Кузелі і його досягнень може бути саме „Енциклопедія Українознавства", для якої написав він кілька десятків статтів і сам зредаґував 3 відділи (ведучи рівночасно працю одного з двох головних редакторів).

Вже на 27 році життя стає проф. Кузеля дійсним членом НТШ. Незабаром по осягненні докторату (1906) працює він також на Високій Школі, а саме як лектор української мови й літератури в Чернівцях. З закладенням Українського Вільного Університету стає проф. Кузеля на ньому звичайним професором етнографії, а рівночасно працює він як викладач української мови чужинецького — Берлінського Університету.

Свою наукову позицію нераз використовував Покійний для пропаганди української справи, працюючи на становищі співробітника наукових річників „Мінерва", німецьких енциклопедій та ін. Ця жива діяльність запевнила Покійному серед своїх і чужих великий науковий авторитет, який предестинував його на пост президента найдавнішої української наукової установи.

У РОКОВИНИ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

ЗВЕРНЕННЯ

ПРЕДСТАВНИЦТВА ВИКОННОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ЗДА

До Земляків у З'єдинених Державах Америки!

Було вже так, а було це майже двадцять років тому, коли то Ви, давні поселенці в цій Країні, виходили на вулиці Ваших міст і в організованих походах та на прилюдних вічах протестували проти того, що творив тоді ворог-окупант на Українській Землі:

проти ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ, зорганізованого тоді комуністичною Москвою на Українських Землях над Дніпром.

А сьогодні — Ви, що в той час уже тут жили, і Ви, що потім сюди прибули, між ними й чудом у живих ще свідки тодішнього жаху в Україні, ідете вулицями Вашого міста у мовчазному, але як же пророчистому своїм характером поході та на Жалобній Маніфестації віддаєте Двадцяті Роковини того великого злочину Москви, що голодовою смертю замучила понад шість мільйонів українських людей.

Вшановуєте Пам'ять Замучених.

І обвинувачуєте ще раз перед Вільним Світом московський комуністичний Кремль у цьому, нечуваному до того часу в історії людства, злочині народобивства.

І тоді і тепер — у цьому поході й на цій Маніфестації Вашого міста, Ваші думки й Ваші глибокі почування є з Рідними, що терпіли тоді, що терплять і сьогодні важкі муки під московською комуністичною окупацією.

І тоді і тепер — ці походи й маніфестації — це вияв Вашого нерозривного духового зв'язку з Рідним Краєм.

Українська Нація не подалася в своїй боротьбі за волю перед пережитою катастрофою голоду, ні перед усім жахом большевицького терору. З цієї її незнищимої сили ми черпаємо віру в її остаточну перемогу.

Українська Національна Рада, носій і виразник традицій боротьби Рідного Краю за свободу, присідується через її Представництво в З'єдинених Державах Америки до Ваших, Дорогі Сестри і Брати, вияв пошани і поклону Пам'яті Замучених та до Вашого протесту перед Вільним Світом проти поневолення нашої Батьківщини.

І кличе Вас:

Хай же оці страждання нашого народу, хай же ці жертви його принесені тоді, хай же й ці спільні глибокі почування, що їх усі ми виявляємо сьогодні, об'єднають усіх нас в одну велику сім'ю:

Щоби в слушний час змогли ми — одностайно стати!
Бо тільки тоді — переможемо!
Так кличуть до нас і Тіні Замучених!

ПРЕДСТАВНИЦТВО ВО УНРАДИ В ЗДА.

Д-р Степан Витвицький,
Керманич Ресорту Закордонних Справ УНР

Ню Йорк, у травні 1953.
У Двадцяті Роковини Великого Голоду в Україні.

НОВИЙ ПЕРЕСЕЛЕНЧИЙ ЗАКОН

На бажання Президента Айзенгавера вніс сенатор Воткінс новий законопроєкт (С. 1917) для допущення 240,000 нових імігрантів до ЗДА поза звичайними квотами.

На спільних нарадах Американського Комітету для спеціяльного переселення разом із організацією Нейшенел Кетолік Велфар Конференс, дня 19 травня, в Ню Йорку обговорено деталі цього законопроєкту і намічено шляхи, як довести до ухвалення такого нового переселенчого закону.

Від ЗУАДКомітету взяв участь у згаданих нарадах екзекутивний директор д-р Галан і від УККомітету адв. М. Пізнак.

Всі організації, зацікавлені в переселенні, підписали спеціяльну резолюцію до Президента Айзенгавера, дякуючи йому за його акцію для переведення нового переселенчого закону.

Новий законопроєкт важний тим для українців, що він дав би змогу усім українцям в Европі (в країнах, які входять у союз НАТО — не входить туди Швеція і Туреччина) переселитись до ЗДА. Техніка переселення була б така сама, як під час переселення на основі закону про Ді Пі, з тою різницею, що апліканти мусіли б самі оплачувати кошти переїзду й організації могли б лише прийти в допомогу з беззідсотковою позичкою.

У зв'язку з новими переселенчими заходами заходить потреба, щоб: а) наші громади вислали своїм сенаторам і конгресменам листи з піддержкою нового проєкту переселенчого закону; б) усі громадяни, зацікавлені у переселенні, зголосились у ЗУАДК, головно в Німеччині й Австрії до станиць ЗУАДК в цих країнах, щоб можна було вчас внести відповідні петиції до уряду.

Рівночасно, з уваги на нові можливості переселення, зростають завдання переселенчих організацій, які потребуватимуть на цю ціль більших фондів. ЗУАДКомітет звертається до всіх тих новоприбулих, які ще дотепер не вирівняли коштів свого переселення, щоб вони якнайскорше це зробили. Гроші потрібно на переселення нових українських імігрантів і затримка виплати заборгованости деякими новоприбулими стримує переселення цих наших залишенців. То ж закликається всіх довжників за переселення надіслати свої задовження якнайскорше на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U.S.A.

і тим допомогти в переселенні нових українських імігрантів.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Філаделфії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бруклин, Н. Й.

Лисенківські роковини і Свято Матері.

В неділю, 10-го травня ц. р. відбулася на північному Брукліні незвичайно цікава імпреза, а саме вшанування Лисенківських роковин виставленням дитячої оперети Миколи Лисенка „Коза Дереза", полученої з концертом з нагоди свята Матері. Свято влаштовано силами дітвори парафіяльної школи пів. Брукліна під проводом п. О. Улицького. Імпреза пройшла майже непомітно, а заслугувує вона на спеціяльне вирізнення і на повне признання як її ініціяторам так і молодим виконавцям. Це відсвяткування Лисенківських роковин залишить на ціле життя незатерту згадку у серцях молодих виконавців і слухачів.

„Коза Дереза" має багато гарних і знаних пісень, все таки вимагає вона певної музичної дисципліни хору й солістів, а також великого вкладу праці, коли беремо під увагу вік молодих артистів. Треба признати, що завдяки праці п. О. Улицького оперета пройшла гладко, сокрихітку доброї волі...

„ЗДРАВНИЦІ СТАНІСЛАВЩИНИ"

Те саме діється і в Яремчі та Ворохті. „Сюди прибули відпочивачі, серед яких кількаа чоловік з Південного Сахаліну, Красноярського краю та інш.". А місцеві українці мають тільки бавити цих гостей, для яких „будуть організовані концерти артистів Станіславської філармонії, Прикарпатського ансамблю пісні і танцю, влаштовуватимуться екскурсії по визначних місцях".

...лісти і хор вив'язалися зі свойого завдання дуже добре. Слід підкреслити милу гру малих співаків, зпоміж яких на перше місце вибивався своїм співом і грою виконавець ролі Вовка.

У першій частині свята та сама молодь виконала ряд хорових пісень на переміну з деклямаціями під проводом п. Улицького, а також гагілки і народні танки уклала п. Петріна.

Гарному виконанню вистави, танків і гагілок дітьми в числі до 60 — приглядалися їхні батьки та інші громадяни і нагороджували їх рясними оплесками, дякуючи в той спосіб і дітворі і їхнім учителям.

Володимир Цісик.

ВІДГУКИ ДНЯ

ВЕЛИКІ ШРАМИ

Хто має шрам — той знає. Потягне по ньому рукою — і вже встають перед очима люди, обставини, події. Буває нераз, старий вояк оповідає про щось і нараз — замовк. Гляньте на його очі! Дивляться кудись у далеч, хоч перед ним мур. Хоч стіна перед ним, хоч знайомі кола нього, хоч говорив перед хвилиною про якусь буденщину: сьогоднішню, вчорашню, чи з-перед тижня.

Це шрам винуватий!

Старий вояк положив руку на руку, дітхнувся до шраму і — нагадалося. Пам'ятка від кулі, шаблі, чи гранати...

Те саме із серцем людським. І на ньому є шрами від ран, а коли думка дітхнеться до них, то вони починають щеміти, а перед очима встають люди, що винувати тим шрамам, що заподіяли нам рани колись.

Та не тільки поодинокі люди мають шрами на тілі чи в серці, має їх і ціла нація. Одні більші, другі менші — залежно від того, яка глибока була рана.

А вже ми, то шрам на шрамі, карб на карбі, бо доля не щадила нам ран.

Не щадила і не щадить!

Одні з них старіші, ледве замітні, ледве відчутні, а другі — свіжі, з недавніх ран, то й болязе щемлять.

А зі свіжих найбільші два — і оба в місяці травні. 25. травня, 1926 р. і 23. травня, 1938 р.

Симон Петлюра й Євген Коновалець. Символ державности і дух бойового спротиву.

Одна рана в Парижі, друга в Ротердамі, одна від кулі, друга від бомби... Минають роки за роками, ось уже двадцятьсьомий, як згинув Головний Отаман, і п'ятнадцятий, як згинув Полковник, а шрами щемлять...

Немов це не перед роками, а вчора...

Шукає думка винуватця цих великих ран...

Ворог? Так! Але на те він ворог. Безоглядний, підступний — такий, як був завжди в нашій історії.

А чи й не ми всі, винуваті навіть разом із Небіжчиками.

Чи вільно було пускати Симона Петлюру самого на вулиці Парижу, хотби він і як хотів?!

Париж — велике місто, але нема такого великого міста на землі, де Симон Петлюра міг був бути незнищеним.

Думав собі: „Любити свій край не є злочин!"

А показалося, що так...

Ротердам — чуже місто, але чи є таке чуже місто на землі, де Євген Коновалець міг був бути безпечним?!

Думав собі: Пощо зраджувати комусь одну із найбільших таємниць українського підпілля — зустріч із зв'язковим у Совєтах! Краще самому поїхати на розмову.

Показалося, що не краще!...

Куля і бомба — і дві глибокі рани на тілі нації, і два гроби на чужих кладовищах.

Багато наших гробів на чужих кладовищах, але ті два — особливі.

А чи особливо відзначені вони?!

Адже на тих гробах повинні стояти не нагробники, а документи!

Документи не тільки нашої пошани для Небіжчиків, але й пошани для нації, що їх породила.

Галактіон Чіпка.

СПРАВЖНЄ „ДОБРЕ ДІЛО" ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА В ДЖЕРЗІ СИТІ

Майже в кожному більшому місті Німеччини, знаходяться нині наші українські чекають помочі від нас... Ті, що їх виховують, чи то батьки, чи то учительки в при-



Знимка зі свята Тараса Шевченка українських дітей в Авгсбургу, яку вони надіслали новакам в Джерзі Ситі, як подяку за „Добре Діло".

скитальці. Люди, які борються за право до життя. Частогусто вулицями німецьких міст, проходять дивно обдерті люди, з перемученим обличчям, з горячково палаючими очима. Їхня мова чужа німцям, а нам така рідна і близька. Це наші брати. Це наші залишенці, котрих не зуміло зломити життя, котрі в найтяжчих обставинах не тратять віри в світле майбутнє. Багато між ними є дітей. Хороших, невинних квіток нашої землі, яких ростить нині чужа і непривітна німецька земля. Зайвим і смішним було б згадувати їх незавидне життя. А це тільки одна крапелинка з моря українських дітей, які з вірою ватно зорганізованих школах, вповнюють в їхні серця віру і любов до всього українського, але не мають змоги дати їм матеріяльної допомоги. А вони її так страшно, так пекучо потребують. Мимо волі насувається питання: „Хіба з нашої сторони треба великого зусилля і посвяти, щоб їм допомогти?" Ні напевно ні! Треба мати лиш

...Я хочу подати малий приклад, який може заохотить і других піти нашим слідом. Через припадок, довідалася я про українських залишенців в місті Авгсбург — Німеччина. Їх тут невелика група. Вони не є винятком. Живоття їх... не тратять віри. Тільки часами очима повними смутку і розпачі пестять голівки своїх дітей. А допомогти їм не можуть... Вони там не можуть, але ми? Переборовши великі труднощі, вдалося пані Наталії Шраменко зорганізувати, в Авгсбургі українську школу. Нині треба подивляти тих дітей. Один з них пише: „Я мушу їхати годину трамваєм до школи, а нераз мушу й іти, але роблю це радо, бо хочу вчитися свого рідного... Згадка до пластового новацтва в Джерзі Ситі про „Добре Діло" і групку дітей в Авгсбургу, хвилина мене ще раз, що у них можна знайти так скорого відгуку, як у дитини. Не пройшло три дні, а наші новаки і новачки, а за ними і юнацтво, почитали своїх батьків, відмовилися від особистих приємностей, на користь їх незнаних подруг і друзів в далекому Авгсбургу. Перед Великодніми Святами відійшла велика пачка до Німеччини, повна різноманітних солодощів. Недавно наспіла подяка від тих дітей. Годі писати про неї. Вони прислали свої знимки і просили про них не забувати. Ні! Новаки в Джерзі Ситі їх вже не забудуть. Їх гніздо „Літаючі Друзі" зробило „Добре Діло" і закликає до цього інші осередки.

ст. пл. В. М.

Симон Петлюра

(Закінчення зі стор. 2)

жертвенному пролиті крови, то вовірив він бажав знайти для України чесних союзників і з тією метою подався у довге митарство по країнах Европи, жив важким еміграйським життям, часто зрікався навіть свого імени, але ім'я України ніколи не сходило з його уст.

У скромній формі еміграна він залишився сторожем України, заповідаючи усім, що „боротьба за незалежне державне життя не припиняється і не припиниться. Хай вона буде довга й уперта, хай вона бере нові й нові жертви, але Україна незалежна — хоче чи не хоче цього Европа — таки буде!"

Смерть Симона Петлюри — це тільки один з величних дороговказів, як треба жити, боротися і вмирати за Україну.

Він, Петлюра — реальність і символ Вольної України заповів усім, нам і ворогам, що „українські мечі переховуються на рала тільки тоді, коли гасло Незалежна Українська Держава перетвориться в дійсність", коли меч забезпечить мирну працю ралові на Рідній Землі, коли він своїм твердим словом забезпечить мирне життя народові без будь-якого чужосторонього опікунства.

„Отже", — говорить він — „не забуваймо про меч, вчімося міцніше держати його в руках!", а в парі з цим мусимо плекати в нас і серед нас „моральні елементи, творчу любов до Батьківщини, сторожкість до ворога та помсту за заподіяні нам кривди!"

Відчування цієї кривди мусить нас робити не приниженими рабами, хочби проти нас був навіть цілий світ, а свідомими борцями за права дані людині Богом і справедливістю. Пімста, за заподіяні кривди, не може переміняти нас в звірів-дикунів, не може притемнити тієї святости, за яку боровся і згинув Симон Петлюра. Його слово „помста" треба розуміти всенародним святим гнівом, таким як ним був узброєне середньовічне лицарство, як ними були надхнені наші предки, обороняючи Рідну Землю перед азійськими ордами, чи захланними сусідами.

НА ХВОРИХ СТУДЕНТІВ В ЕВРОПІ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. проф. Василя Ратича на хворих студентів в Европі зложили: Люба й Богдан Загайкевичі з Нюарку $10, інж. Павло Дубрінний і Галина Дубріна з Філаделфії $10. — Хто наступний?

КОДУС складає щиру подяку жертводавцям. Адреса: Self-reliance (KODUS), P. O. Box 1081, Church St. Sta., New York 7, N.Y.

Зі Спорту

УКРАЇНЦІ В ТУРНІРІ НЮ ДЖЕРЗІ

Футбольний Союз Стейту Ню Джерзі влаштовує кожного року турнір кращих футбольних команд стейту і дохід з нього жертвує на фонд гудсонських лікарень. В цьому році поруч мистця Ліги Стейту команди С. К. Марітімо, професійної Карні Скотс, першуна Німецької Ліги Елизабет Н. С. К., та других ськвільних команд, запрошено до участи У. С. К. Січ Елизабет. З метою зробити цей змаг якнайкращим, усім клюбам — учасникам дозволено користати теж із змагунів у них нерестрованих, з одним тільки застереженням, що цей самий змагун не може грати в двох різних клюбах в цьому турнірі.

УСК Січ приступив до турніру в складі, що можна б назвати збірною українців Ню Йорку та Ню Джерзі, зі змагунами УСК Ню Йорк, УСК Січ, та українськими футболістами чужих команд. Ось вони поіменно: Цьолко, Генко, Шмігель, Лютак, Кладко, Панкевич, Олинець, Сєрант, Коваль, Голюка, Маркусь, Банах, Павлюк, Білецький, Федишин, Гарасим. Другі клюби теж поспішили доповнити свої склади, так, що ці гри набрали репрезентативного характеру. Українці покищо відбули три зустрічі без програної, вдержуючи цим право на дальшу участь. (Команда відпадає від гор по першій програній).

УСК СІЧ — ДЕПОРТІВО 1:1

8. травня. — Перші змагання заграли українці слабо, мабуть через брак розуміння між собою. Чим ближче кінця гри, тим більше в'язалися акції чашого нападу та помочі. Противник покинув грище, вдоволений нерішеною, та з надіями, що при допомозі позичених професіоналів вийде в наступній зустрічі переможцем. Ворота для Січі добув Павлюк із карного удару.

УСК СІЧ — ДЕПОРТІВО 5:1

15. травня. — Португальці, хоч зміцнені добрими змагунами, розгубились зовсім на грищі під напором українців, які в незміненому складі всетаки зовсім змінили обличчя гри. Чудові заграння короткими подачами долиною та „бомби" по воротах вповні переміняли чужих глядачів на наших симпатиків. Стріленими воротами поділилися: Банах, що двічі „бомбами" сколихнув чужі сіті, Білецький, запровадивши м'яч до воріт, Павлюк, який гострим стрілом примусив воротаря капітулювати, та Голюка, коли головкою з паріжняка доповнив рахунок до традиційної вже для українців п'ятки. Звичай велить вичисляти стрільців воріт, але кривдою було б не згадати, що працювали для перемоги може й більше ті, що на ворота не стріляли. Ціла команда дала „концерт" футболу.

УСК СІЧ — КАРНІ СКОТС 2:2

18. травня. — В другій черзі гор турніру знову важко пізнати цих самих українців, які громили Депортіво. Може саме почування респекту при зустрічі з прославленими професіоналами причинилось до такої непевности в загранях Січовиків. Шкодив нашим теж і вітер, хоч не мусів, коли б вони не забували про свої успіхи в попередніх грах, завдяки грі низом. Подачі часто були „без адреси", але і не завжди наші змагуни спішилися їх приймати. На усіх наших були видні сліди перевтоми (невже ж це по-українськи „блю манді"?).

Ворота для Січі стріляли Павлюк та Олинець. Крім цього перший із них програйнував дуже добру нагоду перерішити змагання на три хвилини перед кінцем. Противники визначались мудрою дефензивною тактикою та точним криттям, маючи в обборонних лініях добрих та досвідчених змагунів.

З огляду на нерішену, ці змагання будуть повторені вже у вівторок, 26. травня, на грищі школи Вашінгтона в Карні. Вчисляючи всі „за і проти", наші повинні б вийти з них переможцями, якщо заграють їх так, як другі змагання із Депортіво з одним додатком: обов'язково більшим завзяттям та вірою, що воля перемогти зламає і професіоналів.

В. С.

ЗГАСЛО МОЛОДЕ, НАДІЙНЕ ЖИТТЯ

У Страсний Вівторок, дня 31-го березня ц. р., помер в місті Мелбурні в далекій Австралії надійний юнак сл. п. БОРИС КУРДИДИК, 23-літній син відомого українського журналіста, тепер кореспондента „СВОБОДИ" з Торонта, Канада, Анатоля Курдидика. В останньому жалобному повідомленні батьки й родина Покійного пишуть:

Сл. п. Борис Курдидик

„До останнього дня Борис був таким, як всі Його знали: впевненим в опіку Божу над усіми нами, вірним своїй далекій Україні, для якої бажав віддати свій важко добутий досвід і знання... Не своя земля закрила очі нашого золотого Хлопця, а тверда еміґрантська дійсність не дозволила нам навіть відвести Його в останню дорогу..."

ВСЯЧИНА

СТОЛІТТЯ ВИНАХОДУ ПРУЖИНОВОГО ЛІЖКА

Цього року минає сто років, як мешканець Вотертавну в стейті Ню Йорк Джеймс Е. Лідлі винайшов пружинове ліжко. Він впав на думку про ліжко з пружинами, коли їхав на пружиновому сидженні на бричці. Він був ковалем і сам зробив таке ліжко, але на нещастя не міг опатентувати свого винаходу. Мешканці влаштували обід з приводу сотих роковин винайдення пружинового ліжка, яким тепер користується ввесь світ. На цьому прийнятті була внучка винахідника — панна Маргарита Лідлі, що живе в Вотертавні. Під час обіду показували модель першого пружинового ліжка, який передали Історичному товариству повіту Джеферсон.

ГОРОБЦІ ЗАПРОСИЛИ ДЯТЛЯ НА ПРАЦЮ

Пані і пан Роберт Савидлес із Вандсворту в стейті Огайо розповідають про дивну історію. У їхньому подвір'ї жила родина горобців. Вона мала труднощі при вході й виході з гнізда, яке вона займала була після того, як там раніше мешкали птахи кропив'янки. Одного дня з'явився дятел, який довбав два дні, щоб поширити „двері" до горобчиного апартаменту. Виконавши свою працю, дятел відлетів. Про цю подію писали часописи 12 травня цього року. Не подавали вони, чи і як високо платили горобчики дятлеві за працю, і чи дятел належав до юнії.

ПЛЯНУЮТЬ ПОДВІЙНІ СИҐНАЛОВІ ТРУБКИ

Д-р Герберт Стак з Нюйоркського університету і д-р Джордж Шварц, голова Комісії здоров'я і безпеки в дільниці Бронкс, проєктують, щоб в автах були подвійні сиґналові трубки: одна слабша для міста у одна сильніша для видавання сиґналів поза містом. В місті вистачають такі трубки, що видають слабший голос, бо його й так сильніше чути, тому, що голос відбивається від мурів кам'яниць. Подібних сиґналів вживають у Франції. Д-р Шварц твердить, що надто голосні знаки в великому місті часто причиняються до катастроф, бо нервово діють на людей, що деколи тратять притомність, коли вчують нагло проймаючий сиґнал.

ЗА ОДИН ДЕНЬ ДОВКОЛА СВІТУ

Капітан Едді Рікенбекер заявив, що через 10 років ракетові транспортовці перевозитимуть людей протягом шістьох годин з Ню Йорку до Каліфорнії, а за 24 годин можна буде відбути подорож навколо світу. Ці літаки братимуть по 100 до 150 осіб, а гелікоптери возитимуть по 40 осіб із швидкістю 200 миль на годину, гелікоптери курсуватимуть в великих містах і їхніх околицях. Літаки матимуть швидкість 600 миль на годину, і за рік перевезуть 60,000,000 осіб. Тіпер (в 1952 р.) літаки перевезли 27,000,- осіб. Капітан Рікенбекер — це президент Східних Американських Літунських Ліній, він говорив перед Вашинґтонським Аероклюбом з приводу 50-тих роковин першого лету братів Райтів, яку вони виконали в Кітті, в Північній Каролайні.

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО ҐЕМБУС, член Бр. св. Стефана, відділ 221 УН Союзу в Шікаґо, Ілл., помер в 47 році життя 30. квітня 1953 р. Покійний був родом Строги Великі, пов. Сянік, Зах. Україна. Похорон відбувся 4. травня з похоронного заведення при участі Родини й Членів відділу 221. — В. Н. П.!

Т. Шпікула, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер" 430 відд. УНС повідомляє своїх членів, що збірна прогулька до Kerhonkson, N. Y., на святочне відкриття вакаційної оселі „Союзівка", відбудеться з Филаделфії далекобіжними автобусами. Переїзд без пересідки. Оплата переїзду в обі сторони виноситиме $5.50 від особи. Тому, що замовлення атобусу треба вже зробити, просимо всіх тих наших членів, які хотіли б взяти участь в тій прогульці і запізнатись з положенням „Союзівки", зголосились в секретаря нашого відділу, під час побору складок, в неділю, 24. травня ц.р., в годинах від 12. до 2. в Українськім Клюбі при 847 N. Franklin St., або листовно надсилаючи рівнож оплату на переїзд. Не маючи зголошень і зложених грошей, не зможемо зробити замовлення автобусу. На випадок замалої кількости зголошень на окремий автобус, прилучимось тоді до інших відділів УНС в Филаделфії. Про місце збірки, день і час виїзду, просимо слідкувати за дальшими оголошеннями в „Свободі". — Осип Вакай, 846 Beechwood St., Phila. 30, Pa.

ТАРЗАН, ч. 3075. Оточений.

AT A SHOUT FROM THE CAVE MAN, THE SURROUNDING ROCKS SPEWED A HORDE OF FIERCELY YELLING SAVAGES WHO RUSHED UPON TARZAN FROM ALL SIDES---

---AND, FINDING HIMSELF SUDDENLY MENACED BY A CIRCLE OF SPEAR POINTS, HE RELAXED---TO AWAIT A MORE PROPITIOUS OPPORTUNITY TO EFFECT AN ESCAPE.

На вигук печерної людини, довколишні скелі виплювали орду несамовито крикливих дикунів, які рушили проти Тарзана з усіх боків.

...І нагло, будучи загроженим колом списового вістря, він попустив, щоб виждати сприятливої можливости здійснити втечу.